

CAPITOLUL I

NOȚIUNI INTRODUCATIVE PRIVIND DREPTUL INTERNAȚIONAL

I. TEMATICĂ

- Definiția și trăsăturile dreptului internațional;
- Natura și obiectul dreptului internațional;
- Diviziunile dreptului internațional;
- Evoluția istorică a dreptului internațional.

II. LEGISLAȚIE RECOMANDATĂ

- Carta Organizației Națiunilor Unite;
- Statutul Curții Internaționale de Justiție.

III. SINTEZE

Primele norme de drept internațional apar încă din Antichitate, odată cu apariția primelor state și stabilirea unor relații între aceste entități purtătoare de suveranitate.

Dreptul internațional a devenit ramură independentă a dreptului odată cu apariția statelor naționale în Europa în sec. al XVI-lea și al XVII-lea.

Prima expunere de ansamblu și sistematizare a acestei ramuri de drept a fost realizată de juristul olandez Hugo Grotius în anul 1625 în lucrarea *De jure belli ac pacis*, lucrare prin care se pun bazele științei moderne a dreptului internațional.

Alături de Hugo Grotius, printre primii autori care au întrebuințat expresia de drept al ginților (*jus gentium*) a fost Samuel Puffendorf, în lucrarea sa din 1672 intitulată *De jure naturae et gentium*.

Neajunsurile denumirii de *jus gentium* au fost sesizate în secolul al XV-lea de juristul spaniol Francesco de Vittoria (1492-1546) și în secolul al XVI-lea de juristul englez Richard Zouche (1590-1661) care au propus folosirea denumirii *jus inter gentes*, denumire împrumutată din dreptul roman.

Denumirea de drept internațional a fost utilizată se pare pentru prima dată de filosoful și juristul englez Jeremy Bentham în anul 1789 în lucrarea „An Introduction to the Principles of Moral and Legislation” în care se precizează că expresia de drept internațional este mai corectă decât expresia „dreptul ginților” sau „dreptul națiunilor” deoarece pune în evidență caracterul de „drept între națiuni” al acestuia.

În perioada contemporană, dreptul internațional se caracterizează printr-o dezvoltare rapidă a normelor sale, prin sporirea numărului de organizații internaționale ca subiecte de drept internațional, tinzând astfel ca de la un drept de coordonare în perioada dezvoltării clasice, să fie investit cu un rol crescând în promovarea intereselor pe termen lung ale întregii comunități internaționale.

Dreptul internațional este acea ramură a dreptului care cuprinde ansamblul de principii și norme juridice, scrise sau nescrise, create pe baza acordului de voință al statelor, care reglementează raporturile dintre ele, precum și raporturile dintre ele și alte subiecte de drept internațional.

Trăsăturile dreptului internațional public:

- a. Dreptul internațional reprezintă expresia acordului de voință a statelor;
- b. Dreptul internațional este un drept de coordonare;
- c. Dreptul internațional prezintă modalități specifice de aplicare.

Obiectul dreptului internațional îl constituie, în principal, relațiile care se stabilesc între state, ca titulare ale drepturilor lor suverane.

Nu toate relațiile dintre state formează obiectul dreptului internațional.

Dreptul internațional are următoarele diviziuni:

- dreptul internațional umanitar: - dreptul de la Geneva sau dreptul umanitar propriu-zis;
- dreptul de la Haga sau dreptul războiului.
- dreptul internațional penal;
- dreptul internațional economic;
- dreptul internațional al muncii;
- dreptul internațional al mediului;
- dreptul tratatelor;
- dreptul internațional al mării;
- dreptul internațional fluvial;
- dreptul internațional spațial;
- dreptul comerțului internațional;
- dreptul internațional al dezvoltării;
- protecția internațională a drepturilor omului.

IV. ANALIZE ȘI ÎNTREBĂRI

1. Enumerați trăsăturile dreptului internațional care sunt relevate de următoarele documente:

Art. 36, Statutul Curții Internaționale de Justiție: „În competența Curții intră toate cazurile pe care i le supun părțile, precum și toate chestiunile prevăzute în mod special în Carta Națiunilor Unite sau în tratatele și convențiile în vigoare”.

Art. 27, Convenția privind dreptul tratatelor încheiate între state, adoptată la Viena în 1969: “O parte nu poate invoca

dispozițiile dreptului său intern pentru a justifica neexecutarea unui tratat. Această regulă nu prejudiciază aplicarea articolului 46”.

Art. 46, Convenția privind dreptul tratatelor încheiate între state, adoptată la Viena în 1969: “Faptul că, consimțământul unui stat de a fi legat printr-un tratat a fost exprimat cu violarea unei dispoziții a dreptului său intern privitoare la competența de a încheia tratate nu poate fi invocate de acest stat ca viciu de consimțământ, afară numai dacă această violare n-a fost vădită și nu privește o regulă de o importanță fundamentală a dreptului său intern”.

2. Comentați următoarea afirmație a lui Nicolae Titulescu: „dreptul internațional este un drept de coordonare deoarece statele se găsesc, unele în raport cu celelalte, în relații de independență, iar nu de dependență, în cadrul relațiilor internaționale ele având obligația de a se supune legii acceptate de ele în virtutea propriei lor suveranități”.¹

3. Prezentați principalele etape ale evoluției dreptului internațional public.

4. Analizați diferențele dintre dreptul internațional penal și dreptul penal internațional.

V. TESTE GRILĂ

1. Primele misiuni diplomatice permanente apar:

a. în China Antică;

¹ N. Titulescu, *Suveranitatea statelor. Organizarea păcii în Documente diplomatice*, București, 1967, p. 846.

- b. în Europa, în secolul al XIV-lea;
- c. în Europa, în secolul al XV-lea.

2. Între dreptul intern și dreptul internațional public:

- a. nu există deosebiri privind obiectul de reglementare, izvoarele, subiectele și sistemul de aplicare și sancționare;
- b. există deosebiri privind obiectul de reglementare, izvoarele, subiectele și sistemul de aplicare și sancționare;
- c. nu există deosebiri privind obiectul de reglementare, modul de elaborare a normelor, izvoarele, și sistemul de aplicare și sancționare.

3. Dreptul internațional public reprezintă:

- a. un ansamblu de reguli scrise;
- b. un ansamblu de reguli nescrise;
- c. un ansamblu de reguli scrise și nescrise.

4. Dreptul internațional reglementează:

- a. raporturile dintre persoanele fizice și persoanele juridice de la nivel internațional;
- b. raporturile dintre state, ca purtătoare de suveranitate;
- c. toate relațiile internaționale.

5. Obiectul de reglementare al dreptului internațional public îl reprezintă:

- a. relațiile care se stabilesc între state, ca titulare ale drepturilor lor suverane;
- b. relațiile care se stabilesc între state, ca subiecte de drept privat;
- c. raporturile care se stabilesc între principalele puteri ale statului.

6. Normele dreptului internațional public:

- a. cuprind, de regulă, ipoteza, dispoziția și sancțiunea;

b. nu prevăd în mod expres sancțiuni pentru nerespectarea lor;

c. prevăd în mod expres sancțiuni pentru nerespectarea lor.

7. Cel mai vechi tratat internațional este considerat:

a. Legile lui Manu;

b. Tratatul dintre Ramses al II-lea și Hattusil al III-lea;

c. Pactul Briand-Kellog.

8. „Tratatul sublim” este considerat a fi:

a. tratat cu caracter comercial;

b. tratat de prietenie și alianță;

c. tratat cu caracter politic.

9. Părintele dreptului internațional modern este:

a. Samuel Puffendorf;

b. Hugo Grotius;

c. Richard Zouche.

10. Denumirea „drept internațional” a fost utilizată pentru prima dată de:

a. Hugo Grotius;

b. Francisco Suarez;

c. Jeremy Bentham.

11. În trecut, dreptul internațional era cunoscut sub denumirea:

a. jus inter gentes;

b. jus gentium publicum;

c. ex aequo et bono.

12. Practica tratatelor cu națiunile terțe a fost dezvoltată considerabil în:

a. Egiptul Antic;

- b. Imperiul Roman;
- c. Grecia Antică.

13. În prezent, dreptul internațional are un profund caracter:

- a. comercial;
- b. politic;
- c. umanitar.

14. Dreptul umanitar internațional propriu-zis este cunoscut și sub denumirea de:

- a. dreptul de la Haga;
- b. dreptul de la Geneva;
- c. dreptul de la Helsinki.

15. Dreptul internațional penal:

a. reglementează probleme internaționale ridicate de infracțiunile îndreptate contra ordinii interne a unui stat, dar care se manifestă într-un element de extraneitate și are ca punct de legătură competența legislativă a fiecărui stat;

b. desemnează dreptul penal care vizează faptele prin care se tulbură ordinea publică internațională și care constituie infracțiunile contra ginților și normele lui sunt stabilite prin acordul dintre state;

c. este o ramură a dreptului penal.

16. Dreptul de la Haga:

a. este destinat să protejeze personalul militar care nu ia sau nu mai ia parte la lupte și persoanele care nu sunt implicate în mod activ în ostilități, mai ales civili;

b. stabilește care sunt drepturile și obligațiile beligeranților în desfășurarea operațiunilor militare și impune limite pentru mijloacele de rănire a inamicului;